
EGYHÁZI ÉLET - HÍREK

Egyházi Képviselő Tanács

Az 1993. évi 3. rendes ülését október 27-én tartotta. Jóváhagyólag tudomásul vette az elnöki leg elintézett adminisztratív és gazdasági ügyekről szóló jelentést, a Missziói Bizottság, a Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa és a Szakvizsgai Bizottság jegyzőkönyveit. Elfogadta dr. Erdő János jelentését az Unitárius Világszövetség (IARF) Bangalorem (India) tartott 28. kongresszusáról és megismerés végett a lelkesi értekezlet elé utalta. Tudomásul vette a kolozsvári Unitárius Kollégium és a székelykeresztúri unitárius gimnázium az 1993-1994. iskolai évben beindult IX. osztályáról szóló jelentést, ezzel kapcsolatban személyi és anyagi kérdésekben intézkedett. Végül foglalkozott a Protestáns Teológiai Intézet új szabályzattervezetével.

Az évi 4. rendes ülését az E. K. Tanács december 2-án tartotta meg. Tudomásul vette az elnöki leg elintézett fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyekről szóló jelentést, a Missziói Bizottság, a Lelkeszképesítő Bizottság és Nyugdíjintézet Vezető Tanácsának jegyzőkönyveit. Elfogadta az 1994. július 18-22 között Kolozsváron tartandó IARF Teológiai Konferencia témáját - *Vallás és emberi jogok* - és megbízta az Elnökséget a rendezésével kapcsolatos további teendők végzésével. Jóváhagyta az Egyházi Központ és Nyugdíjintézet, a kolozsvári Unitárius Kollégium és a székelykeresztúri unitárius gimnázium IX. osztályának 1994. évi költségvetését. Köszönetet mondott az amerikai unitárius egyház lelkeszei által a működő és nyugalmazott lelkeszek, valamint a teológiai hallgatók részére küldött pénzbeli támogatásért. Hasonlóképpen köszönettel fogadta a "Gellérd Imre" alapítvány segélyét a kisnyugdíjasok támogatására. Indokolt mértékű támogatást állapított meg templomjavítási és javítási célokra, valamint a lupényi egyházközségeknek épületvásárlásra.

Egyházköri közgyűlések

A *székelyudvarhelyi* egyházkör 1993. október 3-án Székelyudvarhelyen tartotta évi rendes közgyűlését. Kelemen Csongor felügyelgondnok megnyitója után a közgyűlés megtárgyalta Bencző Dénes esperes jelentését, a szórványgondozási, család- és beteglátogatási, valamint vallásérkölcsi nevelési részjelentéseket. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy Szentegyházán Bartha Alpár lelkesz szervezői és missziói munkájának eredményeként új egyházközség alakult.

A közgyűlés Béla G. Józsefnek, aki a karácsonfalvi egyházközségben mint keblitanácsos és gondnok több évtizeden át szolgált a gyülekezetet, tiszteletbeli gondnok cím adományozását javasolta a Főtanácsnak.

Választások során az 1994-1996-os évek ciklusára, az egyházközségek elektorai főtanácsi képviselőnek Simén Domokos, Jakab Emil és Littasi Gyula fiait választotta meg.

A közgyűlési istentiszteleten Kelemen Levente oklándi lelkesz prédikált.

A *székelykeresztúri* egyházkör 1993. október 15-én Fiafalván tartotta évi rendes közgyűlését. Dr. Molnár István felügyelgondnok megnyitója után a közgyűlés megtárgyalta a szórványgondozási, család- és beteglátogatási, vallásérkölcsi nevelési és Báró József esperes részletes jelentését az egyházközségek múlt évi tevékenységéről.

Választások során az 1994-1998-as évek ciklusára felügyelőgondnoknak választotta Sófalvi Jenőt, a székelykeresztúri egyházközség tagját.

A közgyűlés javaslatot fogadott el, hogy egyházi érdemeik elismeréseként a Főtanács tiszteletbeli keblitanácsos címet adományozzon Veres István és id. Derzsi Domokos fiatalfalvi egyházközségi tagoknak, valamint tiszteletbeli gondnoki címet Fekete Domokos csekefalvi és Osváth Mózes kobátfalvi egyházközségi tagoknak.

A közgyűlési istentiszteleten Fazakas Károly csekefalvi lelkész végezte a szószéki szolgálatot.

Lelkészi értekezletek

A III. évnegyedi lelkészi értekezletet 1993. októberben a következők szerint tartották: a kolozs-tordai körben október 5-én Tordatúrban; a maros-küküllői körben október 12-én Nyárádgálfalván; a székelykeresztúri körben október 13-án Siménfalván; a székelyudvarhelyi körben október 14-én Gyepesen. Az értekezletek tárgysorozatán dr. Rezi Elek: "A magzati élet védelme" és Kolcsár Sándor: "A beteggondozás" c. előadások szerepeltek.

A IV. évnegyedi értekezleteket a kolozs-tordai egyházkörben november 22-én Kolozsváron; a maros-küküllői egyházkörben november 23-án Marosvásárhelyen; a székelyudvarhelyi körben november 25-én Homoródszentmártonban; a sepsiszentgyörgyi körben november 26-án Brassóban és a székelykeresztúri körben december 7-én Székelykeresztúron tartották meg. Az értekezletek megtárgyalták: dr. Erdő János: Cselekvő hit, béke és igazságosság - az Unitárius Világszövetség Bangalorem tartott 28. kongresszusáról szóló jelentést és dr. Szabó Árpád: Az Unitárius Világszövetség tagegyházai c. beszámolót.

Lelkésznevelés

A *Teológiai Intézet tanévnyitó istentisztelete* 1993. október 3-án volt; a szószéki szolgálatot dr. Kovács Lajos püspök végezte. Aznap délután történt az 1993-1994. tanév ünnepélyes megnyitása.

34 hallgató iratkozott be: I:6, II:7, III:8, IV:8, V:5. Az első félévi előadások október 4-én kezdődtek és december 17-én fejeződtek be. A karácsonyi ünnepek alkalmával minden hallgató legátusi szolgálatot végzett az általa választott egyházközségben.

A *Lelkészképesítő Bizottság*: 1993. december 3-án versenyvizsgát tartott a manchesteri Unitarian College négy hónapos ösztöndíjának elnyerésére. A vizsga eredménye alapján Kedei Mózes az 1. sz. székelyudvarhelyi egyházközség lelkésze kapott kiküldetést az Unitarian College-ba 1994. január 15-től április 15-ig.

Személyi változások

Lelkészi kinevezések: Adorjáni Levente ravai lelkész, választás alapján, kinevezést nyert 1993. október 1-től az ürmösi egyházközségbe.

Máthé Sándor olthévízi lelkész-esperes áthelyezést nyert a Brassó óvárosi egyházközségbe 1993. november 1-től.

Lelkészbeiktató ünnepélyek

A *sinfalvi* egyházközség 1993. október 3-án rendezte meg Pálfi Dénes új lelkészének beiktatását, melyet Székely Miklós esperes végzett. Pálfi Dénes Lk 17, 21 alapján tartotta meg beköszöntő beszédét. Üdvözőlő beszédet mondtak: Szabó Zoltán az egyházi központ, Pethő Mózés, Nagy Domokosné és Kolozsi András gondnok a gyülekezet, Pap László és Nagy Ödön az egyházkör nevében, valamint a helybeli római katolikus és ortodox lelkész.

A *magyaroszováti* egyházközségben 1993. október 24-én tartották meg Balázs Tamás lelkész beiktatását. Az új lelkész szószéki szolgálata után beiktató beszédet mondott dr. Kovács Lajos püspök; a beiktatást Székely Miklós esperes végezte. Az új lelkészt köszöntötték: Székely Miklós a kör, Kiss János gondnok a gyülekezet részéről, valamint Péntek Márton református és az ortodox lelkész.

A *Brassó óvárosi* egyházközség új lelkészének beiktatását 1993. november 28-án tartotta. A lelkészi kinevezés felolvasása után Máthé Sándor lelkész Jel 5, 22 alapján tartotta meg beköszöntő prédikációját. Beiktató beszédet mondott dr. Erdő János főjegyző. A beiktatást Székely János köri jegyző végezte. A beiktatott lelkészt üdvözölték: Sebestyén Gyula gondnok, a Nőszövetség és Ifjúsági Egylet képviselői, Szász Ferenc lelkész az újvárosi egyházközség, dr. Dakó Bálint az egyházkör és Kotecz József a köri lelkészek részéről, valamint a testvérfelekezetek nevében: Csiszér Albert római katolikus főesperes, pápai prelátus, Antal Ferenc református esperes-főjegyző, Raduch Zsolt evangélikus esperes, Dinu Vasile ortodox lelkész. Az ünnepély keretében szavalatok hangzottak el és az egyházközség kórusa énekelt.

Az *ürmösi* egyházközségben 1993. december 5-én tartották meg Adorjáni Levente lelkész beiktatóját. A lelkészi kinevezés felolvasása után az új lelkész tartotta meg beköszöntő beszédét Hős 10, 12 alapján. A beiktatást Máthé Sándor esperes végezte. A beiktatott lelkészt üdvözölték: Farkas Dénes levéltáros az egyházi központ, dr. Dakó Bálint felügyelőgondnok az egyházkör, Kotecz József a köri lelkészek, Bódi János gondnok, Agoston Anna a Nőszövetség, Gyerő István iskolaigazgató.

A beiktatási ünnepélyek szeretetvendégségekkel fejeződtek be.

- *A kolozsvári Dávid Ferenc Egylet* folytatta felolvasó üléseit október-december hónapokban, ezeknek keretében a következő előadások hangzottak el: Gálfalvi Sándor: Az egyházi iskola múltja és jelene; a székelykeresztúri iskola alapításának 200. évfordulója; Kovács István: A valláserkölcsei nevelés szükségessége és lehetősége; dr. Tapolyai Mihály: Az emberi kapcsolatok krízisei: menekülés a valóságtól. A felolvasó ülések műsorát zeneszámok és szavalatok egészítették ki.

- *Külföldi vendégeink.* Októberben egyházunkat meglátogatta *David Keyes* oaklandi unitárius lelkész és felesége. Október 10-én délelőtt a kolozsvári belvárosi és délután a monostori gyülekezetben prédikált. Előadást tartott teológiai hallgatóinknak a mai amerikai unitarizmusról.

- *Dr. George Williams* Chico-i egyetemi tanár és felesége *dr. Gellérd Judit* a Rissko Kosei-kai képviselőjének M. Kohno kíséretében október 23-31 között látogatást tettek egyházi központunknál; tárgyalásokat folytattak a testvérgyülekezeti kapcsolatokról és más közös kérdéseinkről.

- *Dr. Leon Hopper* és *Eleonora Montgomery* amerikai unitárius lelkészek november 6-9 között látogattak meg. Eleonora Montgomery november 7-én délelőtt a kolozsvári belvárosi és délután a monostori gyülekezetben prédikált.

Dr. Leon Hopper november 7-én meglátogatta a torockószentgyörgyi testvérgyülekezetet. November 8-án pedig esperes afiaival találkozott, akikkel az egyházi segélyezésről tanácskozott.

● *Főtisztelendő Bálint Lajos* gyulafehérvári római katolikus érseket betegségére való hivatkozással 1993. november 29-i hatállyal a Szentszék felmentette tisztségéből. A tanácsosi testület 1993. december 4-én dr. Jakubinyi György segédpüspök személyében megválasztotta átmeneti időre az egyházmegyei kormányzót, aki az új érsek kinevezéséig irányítja a főegyházmegye életét.

● *A Magyarországi Unitárius Egyház* a tordai ediktum 425. évfordulójának tiszteletére 1993. október 15-17. napjain Budapesten konferenciát rendezett "Az unitarizmus ma" címmel. Előadást tartottak: dr. Erdő János: *Az unitárius egyház alapítása Erdélyben*; Szász János és dr. Ferencz József: *Az unitárius egyház alapítása Magyarországon*; dr. Szabó Árpád, dr. Rezi Elek és dr. Sztankóczy Zoltán: *Az unitárius teológia fejlődése* címmel. Délutánonként megbeszélés folyt a belmisszió, szórványgondozás és az egyház társadalmi szolgálata kérdéseiről.

A konferencia zárónapján tartott istentiszteleten dr. Kovács Lajos püspök prédikált. Ezt követően a templombejárat fölötti külső falon az évfordulót megörökítő emléktáblát helyeztek el, amelyet az amerikai magyar öregdiákok adományoztak. Az ünnepi alkalmat megtisztelte jelenlétével Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnöke.

● *A Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Bizottsága* konferenciát rendezett "A felekezetek együttélése az erdélyi fejedelemségben" címmel Budapesten október 7-8. napjain.

● *A Világvallások parlamentje* 100 év után most ült újra össze Chicagóban. 250 egyházi-vallási közösségnek mintegy hatezer képviselője vett részt a tanácskozáson. A záróülésen nyilatkozatot adott ki, melyben állást foglalt a vallásszabadság mellett; javasolta, hogy minden vallási közösség úgy kezelje a többit, ahogy kívánja, hogy őt is kezeljék; elítélte minden vallási motivációjú háborút; elítélte a vallásnak politikai, hatalmi érdekből történő kihasználását; a vallási és nemzetiségi kisebbség üldözését; a nők hátrányos megkülönböztetését; kiállt a konfliktusok erőszakmentes megoldása, valamint a természeti környezet megóvása mellett.

● *Vallás a számok tükrében.* - Az 1993-ban végzett kutatások szerint a Földön élő mintegy 5,3 milliárd ember közül kb. 3,8 milliárdan, az emberiségnek 72 százaléka, tartozik valamilyen valláshoz; 28 százaléka él vallásos kötődés nélkül. Szám szerint a legelterjedtebb vallás a kereszténység - 1,6 milliárd, utána az iszlám, a hinduizmus és buddhizmus következik.

Halottaink

Özv. *Rázmány Mórné Zentkó Sára* 78 éves korában, október 30-án Kolozsváron elhunyt. November 3-án temették a Házsongárdi temetőbe; a lelkészi szolgálatot dr. Szabó Árpád teológiai tanár végezte.

Lukács Sándor, volt dicsőszentmártoni lelkész, életének 91. évében november 1-én elhunyt. 1903. március 12-én született Kénosban. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián és az amerikai Unitárius Teológiai Főiskolán, Berkeley, végezte. Lelkészi szolgálatot teljesített Vargason, Ravában és Dicsőszentmártonban. November 3-án temették a dicsőszentmártoni unitárius temetőbe; a lelkészi szolgálatot Fazakas Endre dicsőszentmártoni lelkész végezte. Búcsúbeszédet mondtak: Kovács István teológiai tanár az egyházi központ és Kolcsár Sándor esperes az egyházkör részéről.

Csongvay Attila szentgericei lelkész, életének 53. évében, november 19-én, Székelyudvarhelyen elhunyt. 1940. november 29-én született Nyárádszentlászlón. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte. Mint lelkész Gagyan és Szentgericén szolgált. November 22-én temették a szentgericei unitárius temetőbe; a lelkézi szolgálatot Kolcsár Sándor esperes végezte. Búcsúbeszédet mondtak: dr.Erdő János az egyházi központ, Kiss Károly, Török Elek és Kibédi Pál a köri lelkészek részéről, valamint Rigmányi Benjámín és Falka Zoltán református lelkészek.

Emlékük legyen áldott!

KÖNYVSZEMLE

Sütő András: *Szemet szóért*. Debrecen, 1993.

A szerző utal arra, hogyan állt össze ez a dokumentumok, naplójegyzeteket tartalmazó gyűjtemény. A kritikai jellegű beszédek, a magyarság sorsproblémáit feltáró és azokra sürgető megoldást kereső cikkek a szigorú cenzúra idejében a sajtó hasábjain nem jelenhettek meg. Ezért az író panaszos leveleket, különböző beadványokat fogalmazott és küldött el az illetékeseknek, és ezeket a dokumentumokat hiteles tényekkel támasztják alá a naplójegyzetei. A marosvásárhelyi magyarellenos pogrom az író kezéből kiütötte a tollat egy ideig, majd felépülése után folytatta a naplót és a vásárhelyi véres események előzményeinek és lezajlásának összegezésével zárja a kötetet.

A második világháború után egyre inkább bevett szokássá vált bizonyos dolgokról nem beszélni, mintha nem léteznének. Ilyen volt a kisebbségi magyarság ügye is. Az író hallatja szavát, de kudarc kíséri minden szándékát, hiszen az alkotmány egy kirakatpolitika eszköze volt, különösen a nemzeti kisebbségi jogaink megsértését tartották egyesek kötelességüknek. Az asszimiláció pártpolitikai program volt, a meghallgatás helyett az elhallgattatás nem egy esetben tragikus következményekkel járt. A különböző tisztségek betöltésének egyik tényezője a nemzetiségi hovatarozás; önérzetünk állandó megcsúfolása. Magyar eredetű románoknak neveztek, másodrendű állampolgárokként kezeltek, etnikai kereteinket mesterségesen megbontották és mindezek érdekében volt olyan fontos a hatalomnak a magyar oktatás módszeres elsorvasztása... És mindezeket kísérő tömeges kivándorlás drámasorozata.

Az író arra figyelmeztet, hogy a romániai magyarságnak csak úgy van jövője ebben az országban, ha sikerül kiharcolnia önrendelkezési jogát, és mindazt, ami ebből következik, s ami csak a román nép demokratikus erőinek támogatásával válhat valóra. Ezeket a gondolatokat és gondokat hangoztatta Sütő András minden lehetséges alkalommal szóban és írásban, és amelyekre a választ fejszével és doronggal kapta meg.

Sajnos még nagyon időszerűek ezekben a dokumentumokban, naplójegyzetekben foglaltak, hiszen az 1989-es eseményeket nem a reményeink valóráváltása, hanem a nacionalizmus, a sovinizmus, a mérhetetlen gyűlölködés átkai követték. Ezért sürgető feladatunk tanulni a múlt eseményeiből, mert amivel a múltban kudarcot vallottunk, azzal ezután sem érünk el eredményt, fogalmazza meg az író az egyik fontos tanulságot.

Két kép fogja közre a könyvet, a fedőlap belső felén Sütő András fiatalkori képe alatt V. osztályos gimnazista korában egy román diáktársához írt levéltöredéke olvasható: "...fogjunk össze, barátaim, vessünk véget minden gyűlölködésnek, hogy jobb életünk legyen Erdélyben..." A hátsó borítólapon pedig a másik kép a súlyosan bántalmazott írókat mutatja a kórházi ágyon.

A személyes zaklatások, fenyegetések, testi-lelki bántalmazások sem törték meg az írókat, helytállt, amely nem lehet hiábavaló, és növeli bennünk azt a felismerést, hogy esélyünk van a megmaradásra, az ittmaradásra, de ez áldozatot kíván az egész magyarságtól. Jelzésértékű, tavaszhridető könyv, olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Sütő Erzsébet